

УДК377:657 (083.74)

Ростока Марина Львівна,
м.н.с. ПТО НАПН України,
аспірант, м. Київ

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ

Анотація. Стаття розкриває педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх комп'ютерно-орієнтованих обліковців з реєстрації бухгалтерських даних за вимогами інформатизації профтехосвіти.

Ключові слова: педагогічні умови, професійна компетентність, профтехосвіта, учні професійно-технічних навчальних закладів, комп'ютеризація навчання, облік бухгалтерський, обліковець

Вступ. Розвиток суспільства на сучасному етапі його інформатизації визначається рівнем використання комп'ютерної техніки та інтеграції її у комп'ютерні мережі. Традиційні методи ведення документації, в тому числі й облікової, замінюються безпаперовими комп'ютерними технологіями, які забезпечують документообіг у всіх галузях народного господарства країни.

У зв'язку з цим змінюються вимоги до підготовки кваліфікованих кадрів, які здатні до творчої праці, професійного самовдосконалення, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, конкурентоздатних на ринку праці і професійно мобільних. Це зазначається в Концепції економічного розвитку України на 2008-2015 роки та в Національній Доктрині розвитку освіти в Україні.

Отже, проблема підготовки кваліфікованих робітничих кадрів залишається пріоритетною.

Актуальність та публікації. Проблему оновлення підходів до професійної підготовки кваліфікованих робітників піднімають в своїх працях І. Зязюн, В. Кремень, П. Лузан, В. Манько, Н. Ничкало, В. Пікельна, В. Радкевич, Л. Сушенцева та ін.

Формуванню професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників приділяється певна увага як у педагогічній теорії, так і в практиці, зокрема у наукових доробках А. Ашерова, І. Ісаєва, О. Огарьова, В. Сластеніна, В. Ягупова та ін.

Економічний напрям підготовки кваліфікованих кадрів, який має швидкий темп розвитку та відтворює нормативно-правовий та інформаційно-комуникаційний зміст навчання, досліджують науковці В. Григор'єва, І. Роберт, В. Савченко, А. Турило, В. Свистун, В. Супрун та ін. Проте питання підготовки обліковців з реєстрації бухгалтерських даних у професійно-технічному навчальному закладі залишилося поза увагою дослідників.

Так, важливим завданням економічного напрямку є підготовка фахівців бухгалтерської справи із знанням облікового діловодства і досконалого вміння оформляти реквізити за допомогою комп'ютера, миттєвого реагування на будь які зміни законодавчого і нормативного характеру, вміння подати інформацію на певному рівні в зазначений час, конкретно за призначенням тощо.

Виклад основного матеріалу. Середня професійна освіта сприяє відродженню промислової дієздатності країни, оскільки ні одна галузь економіки не може функціонувати без спеціалістів середньої ланки. Перетворення в економіці визначили пріоритетну мету установ професійної освіти – підготовку конкурентоздатного фахівця[1].

Професійна освіта ще не може на певному рівні розв'язати проблему «кадрового голоду», який обумовлений новими вимогами до рівня кваліфікації робітника [2].

Нині навчання бухгалтерським наукам майбутніх обліковців з реєстрації

бухгалтерських даних не відповідає вимогам часу. Рівень комп'ютеризації навчально-виробничого циклу професійної підготовки бухгалтерських кадрів у ПТНЗ дуже низький, незважаючи на те, що більшість навчальних закладів отримала сучасні комп'ютерні класи та відповідне програмне забезпечення для навчання за цим напрямом.

Формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних можливо лише за умови комп'ютеризації навчально-виробничого процесу ПТНЗ. Глобальне упровадження комп'ютерних технологій у всі сфери діяльності, формування нових комунікацій і високоавтоматизованого середовища є не тільки початком перетворення традиційної системи освіти, але й першим кроком до формування інформаційного суспільства [3].

Комп'ютеризація навчання та освітні інновації, перш за все, пов'язані з потребою суспільства в підготовці особистості, яка здатна раціонально функціонувати у постійно змінюваних умовах. Проте, зміст професійно технічної освіти ще не відповідає вимогам сьогодення. Компетентністний підхід в освіті забезпечує підвищення рівня самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації тощо. Є сенс у всебічному оновленні змісту навчальних дисциплін, як професійного циклу навчання обліковим дисциплінам, так і змін загальноосвітньої та загальнотехнічної складових існуючих стандартів навчання за професіями бухгалтерського напрямку. Мова йде про необхідність переосмислення критеріїв освітньо-кваліфікаційних характеристик, розроблення та впровадження стандартів компетентності щодо професійної підготовки кваліфікованих робітників.

Аналіз стану професійної підготовки майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних в умовах ринку свідчить про його невідповідність потребам роботодавців. Більшості з молодих фахівців властива, як правило, невпевненість у здійсненні професійних дій, низький рівень компетентності щодо застосування сучасних комп'ютерних технологій ведення бухгалтерського документообігу, нових форм організації праці, аналізу і

прогнозування професійної діяльності, вміння миттєво оперувати законодавчим механізмом. Ця ситуація потребує більш ретельного і всебічного розгляду з метою удосконалення організаційно-педагогічних і методичних підходів здійснення теоретичного навчання та практичної підготовки майбутніх фахівців облікового діловодства у ПТНЗ. Професійне середовище вимагає від майбутніх обліковців навченості виконавчої дисципліни, пунктуальності, тобто дисциплінованої праці – це те, що в свій час А. Тофлер визначив як приховану, неявну програму. Робота «вимагала чоловіків і жінок, які готові працювати до виснаження на машинах чи в офісах, виконуючі неймовірно нудні одноманітні операції» [4].

Феномен професійної культури є об'єктом спостереження багатьох провідних вчених в галузі соціології, економічної соціології й соціології культури, таких як С. Амеліна, Ш. Амонашвілі, М. Євтух, Н. Крилова, В. Кудін та ін. Але визначення цього питання з точки зору педагогічної теорії і практики розкривається недостатньо. Нажаль, немає єдиної точки зору про зміст і обсяг цього поняття відносно розвитку рис професійної культури як одної із умов формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних у ПТНЗ. «У центрі процесу формування культури професійного спілкування майбутнього фахівця знаходиться його особистість...» – стверджує доктор педагогічних наук, доцент, завідувача кафедрою філології Дніпропетровського державного аграрного університету Амеліна С.М. [5]. Дійсно, особливості іміджу обліковця, його вмінь ділового спілкування, почуття професійної відповідальності за вимогами покладених повноважень, визначають рівень сформованості рис професійної культури сучасного фахівця. Це значимий фактор формування професійної компетентності майбутнього кваліфікованого робітника.

Аналіз і розвиток професійної компетентності сучасного фахівця та її складових відображають нині в своїх працях С. Гончаренко, І. Зязюн, Н. Ничкало, Дж. Равен, В. Хутмахер та ін.

Науковцями стверджено, що саме професійна компетентність обумовлює практичну спрямованість професійної підготовки робітників, впливає на профадаптацію, професіоналізм фахівця за умови самонавчання та самовиховання. Однак, ще недостатньо досліджені педагогічні умови формування професійної компетентності у майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних в процесі навчання у ПТНЗ.

У зв'язку із зазначеним вище виникла необхідність у переорієнтації парадигми професійно-технічної освіти щодо підготовки майбутніх фахівців з обліку реєстрації бухгалтерських даних.

На нашу думку, є доцільним розроблення цієї проблеми, тому що невирішеними залишаються ряд вагомих й актуальних протиріч, а саме між: вимогами роботодавців до випускників професійно-технічного навчального закладу та рівнем підготовки облікових кадрів у ПТНЗ; зростаючою потребою інформаційного суспільства в інноваційно налаштованих, комп'ютерно-орієнтованих та професійно мобільних робітниках та традиційністю науково-методичного супроводу освітньої підготовки в умовах інформаційного навчального середовища ПТНЗ; рівнем інтеграції економічного та педагогічного напрямку підготовки педагогічних кадрів для ПТНЗ та реальним станом сформованості професійної компетентності викладачів бухгалтерських дисциплін.

Саме компетентність відноситься до ключових понять, які детермінують зміст і технологію процесу навчання, визначають показники якості підготовки випускників освітніх установ професійної підготовки[6]. Компетентністний підхід в освіті можливо визначити як сукупність загальних принципів визначення цілей освіти, відбору змісту освіти, організації освітнього процесу і оцінки освітніх результатів тощо [7].

Враховуючи актуальність досліджуваної проблеми та її недостатню розробленість у науці, ми визначили тему наукового дослідження: «Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних».

Висновки. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних реалізуються шляхом застосування певного комплексу форм і методів навчання учнів, якщо здійснювати їх професійну підготовку на засадах технології компетентнісного навчання; орієнтувати навчально-виробничий процес професійно-технічного навчального закладу на задоволення вимог освітніх стандартів нового покоління; створити інформаційне професійно-навчальне середовище наближене до реального виробничого процесу, забезпечити відповідність фахової освіти педагогів професійної підготовки за сучасними вимогами суспільства і світових стандартів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мухаметзянова Г.В. Регіональна система професійної освіти// Спеціаліст, 1994. №7. С18-20.
2. Демічева Н. В. Реалізація педагогічних технологій у підготовці бухгалтерських кадрів в установах середньої професійної освіти. Дис...канд.пед.наук. Москва, 2008. 13 с.
3. Яковлев А. І. Інформаційно комунікаційні технології в освіті. [Електронний ресурс] / Информационное общество, 2001, вып. 2, С32 -37. Електрон. дані. – Режим доступу: <http://emag.iis.ru/arc/infosoc/emag.nsf/BPA/bce6d4452decad0c3256c4d005253d0>
4. Тоффлер О. Третья волна. М.: АСТ, 1999. [Електронний ресурс]/ Електрон. дані. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/605705/>
5. Амеліна С. М. Гуманізація процесу формування культури професійного спілкування майбутніх фахівців[Електронний ресурс] / Педагогічні видання. /е-журнал«Педагогічна наука, історія, теорія, практика, тенденції розвитку» /Выпуск №2 [2010]/ С. М. Амелина. Гуманизация процесса формирования культуры профессионального общения будущих специалистов. Електрон. Дані – Режим доступу: http://intellect_invest.org.ua/rus/pedagog_editions_e_magazine_pedagogical_science_vypuski_n2_2010_st_16/

6. Царькова Е. А. Проекування змісту підготовки кваліфікованих робітників на основі компетентісного підходу. Автореф. Дис...канд.пед.наук. Москва, 2007. 21 с.

7. Чаплигіна І. В. Формування ключових компетенцій студентів при вивченні загально професійних дисциплін в коледжі. Дис...канд.пед.наук. Москва, 2005. 195 с.

Ростока Марина Львовна,
младший научный сотрудник лаборатории создания учебников
для системы ПТО Института ПТО НАПН Украины, аспирант

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧЕТЧИКОВ ПО РЕГИСТРАЦИИ БУХГАЛТЕРСКИХ ДАННЫХ

Аннотация. Стаття розкриває педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх, комп'ютерно орієнтованих учетчиків по реєстрації бухгалтерських даних за допомогою інформатизації профтехосвіти.

Ключевые слова: педагогические условия, профессиональная компетентность, профтехобразование, учащиеся профессионально-технических учебных заведений, компьютеризация обучения, учет бухгалтерский, учетчик

Rostocka Marina Lvovna,
junior researcher of Textbook-creation for the system
of Vocational-Technical Education Laboratory of the Institute of Vocational
technical Education NAPS Ukraine

PEDAGOGICAL CONDISHIONS OF FORMATIONS OF FORMATION OF THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE ACCOUNTING CLERKS EOR RECORDING ACCOUNTING DATE

Annotation. The article reveals pedagogical conditions of formation of the professional competence of future computer - oriented accounting clerks for recording accounting data of informatization requirements for vocational training.

Keywords: pedagogical conditions, professional competence, vocational-technical education, pupils in vocational-technical schools, computerization of education, an account is book-keeping, accounting clerk